

A kőszén hanyatlása

Szemjonov. most megjelent
„A föld kincsei“ c. munkájából

Szénkutatók hozzávetőleges megállapítása szerint az elérhető szénmennyiségek, a mai használatot véve alapul, kb. háromezer évig elegendők. Egyelőre azonban nem a szénhiány ad aggodalomra okot, hanem ellenkezőleg: a szénben való túltermelés. Ha ez a veszély nem is minden országra nézve nagy, Angliában komoly kérdés. Valaha Angliában vasat, rezet, cint és ólmot bányásztak, a kőszén pedig az utolsó helyet foglalta el. Mai értéke szerint a bányatermékek 90 százalékát teszi ki.

Amikor 1817-ben az első gőzhajó, a „Savannah“, áthajózott az Atlanti óceánön, óránként és lóerőnként 10 font kőszén volt szükséges. A háború előtt a „Titanic“ már óránkénti másfél fonttal érte be. A gépgyártásban való javítás folytán, a mozdonyok, a villamossági központok és egyéb gépek szénhasználata csökkent. Ehhez járult még a nafta, amelynek segítségével sok gép éppúgy tudja nélkülözni a kőszénen, mint az eddigi állati gépek a zabot. Ha tehát az ipar állandóan növekszik is, szénszükséglete nem tart lépést fejlődésével.

Még fontosabbnak látszik egy másik körülmény. Hosszú időn át minden ország tisztelettel nézett Angliára, mert kőszéne volt és mindenkit ellátott vele. Vásárolták tőle a kőszénen és azonfölül szépen meg is köszönték. De aztán el kezdtek saját országukban kutatni utána. A háború sok országban véget vetett a behozatalnak és így bekövetkezett, hogy a szénen oly szerényen ellátott országok is, mint Dánia és Hollandia, elkezdtek bányászni. Az oly fölfelé törekvő ország, mint Japán, ma már maga képes szénen ellátni magát. Kína a háború folyamán bányászatát megkettőzte és jelenleg kivisz szénen. India 500 százalékkal növelte termelését. Végül pedig Oroszország, amely a háború előtt 25,5 millió tonna szénen bányászott, ma 100 millió tonnát bányászik.

Abban az időben, amikor a termelést racionalizálni lehetett volna és az összes erőket a piacért való harcra egyesíteni, erre az angol bányatulajdonosok — legalább ezideig — sohasem voltak képesek. Nagyon is sokan voltak hozzá. Már negyven év előtt is történt kísérlet, hogy kartellben egyesítsék őket, de ebből semmi sem lett. Az egész szigetországban elszórt 3400 bányatársaság nem akart tudni az összeolvadásról. Ami Németországban negyven év előtt megtörtént, arra Angliában csak 1930-ban történt meg az első lépés; amikor a kőszénipar újjászervezésére bizottságot alakítottak és csak 1934-ben történt kötelező egyesülés egyes területeken, amelyek erre „érettnek“ bizonyultak.

Ha Németország a háború következtében termeléséből 100

millió tonnát veszített el, Anglia vesztesége nem volt kevesebb. 1932-ben 80 millióval termeltek kevesebbet, mint 1913-ban. Azt jelenti ez, hogy 300.000 bányással kevesebbre van szükség, mint a háború előtt. Angliában a „legjavíthatatlanabb” munkanélküliek bányászokból állanak. Ezek helyzete teljesen reménytelen. Egész grófságok állanak munkanélküliekből. Tömegesen vannak falvak és városkák, bányák közelében, amelyeknek semmi lehetőségük nincs egyéb foglalkozásokra, és amelyek még mindig Nagy-Británia szénhegemóniájának helyreállítására várnak. De erre hiába várnak, mert ennek egyszer és mindenkorra vége.

Az utóbbi hatvan évben a szénipar helyzetét kilenc „Royal Commission” vizsgálta meg, azonkívül 30 rendes parlamenti bizottság és a parlament 26 „alapvető” törvényt hozott, amelyek mindegyike megígérte a „végérvényes” szanalást.

Végeredményként a Herbert Sámuel-bizottság megállapította, hogy az angol szénvállalatok 73 százaléka veszteséggel dolgozik. Persze, közönséges halandónak nem könnyű dolog az iparvállalati nyereség- és veszteség-számlában kiismerni magát. Amikor egyik széniparos rendkívül meggyőzően kimutatta, hogy hosszú éveken keresztül folytonosan csak ráfizetett, megkérdezték tőle, hogy nem volna-e célszerűbb üzemét eladni, így felelt: Mit? Eladni? Es akkor miből éljek?!

Mindamellet elihethetjük, hogy Sir Herbert a reábízott kérdésben világosságot teremtett. Ha egy szénvállalat nem dolgozik, akkor természetesen nem lehet belőle „élni”, legalább is a bányászok számára nem.

GONDOLATOK

Az ősembert lenyűgözték és megfélemlítették a társadalmi erők, mert nem ismerte őket. Emelt nekik áldozati oltárokat, de azokon nem a szeretet tüze égett, hanem a vak rettegésé, és a félelemé, amely istenekkel népesítette az alvilág sötét éjszakáját.

A civilizált ember már nem fél a természeti erőktől, mert ismeri őket. A természettudományok behatoltak az alvilág homályába, napfényre hozták a tegnapi isteneit és a ma emberének szolgálatába állították. A természeti erők meghódítása megteremtette a civilizációt, amelynek alapzatán felépült az emberi társadalom.

Csakhogy a társadalom életét szintén erők irányítják és a civilizált ember nem ismeri ezeket az erőket. Az ismeretlen lenyűgözi, megfélemlíti. És akárcsak azok, — a civilizált ember is a félelem oltárait emeli az istenített ismeretlenek.

A társadalomtudomány feladata, hogy megismertesse és az ember szolgálatába állítsa a társadalmi erőket. A társadalomtudomány feladata, hogy kultúrává finomítsa a civilizációt. Hogy a szeretet oltárait emelje a félelem oltárainak romjai fölé!

A. A.